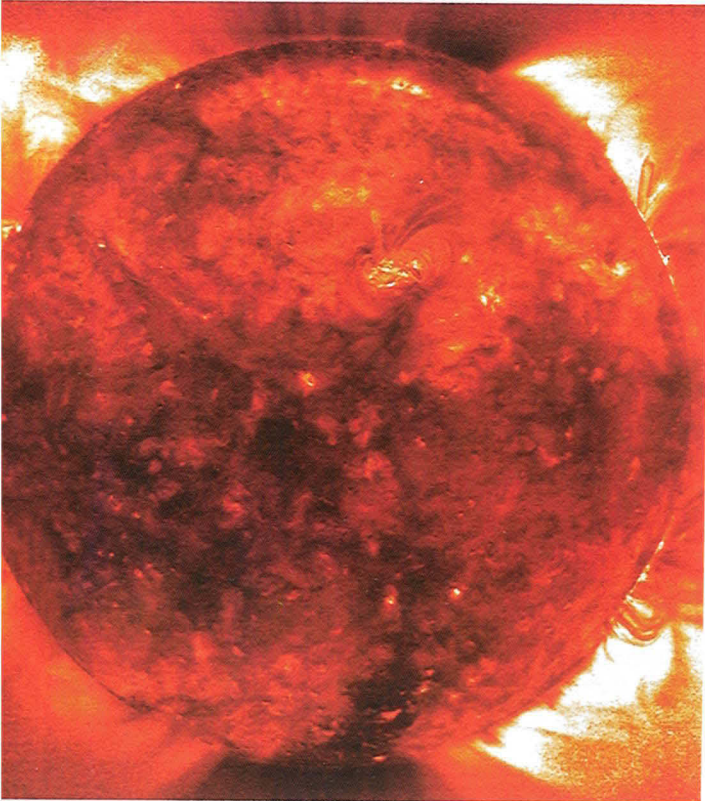

Güneşimiz İyi ki Sakin!

Yaşamımızı Güneş'e borçluyuz. Bunu hepimiz biliyoruz. Aslında daha doğru bir deyiş, "Güneş'in olağanüstü sakinliğine borçluyuz" olurdu. Gerçi 150 milyon kilometre ötedeki yıldızımız zaman zaman kaşlarını çatmıyor değil. Güneş parlamaları dediğimiz sıcak gaz püskürmeleri Dünya atmosferinin üst katmanlarında büyük elektrik akımları oluşturuyor, uyduları etkiliyor ve yeryüzünde elektrik iletim hatlarında arızalara yol açıyor. Bu türden parlamaları on yılda en az bir iki kez yaşıyoruz.

Hemen belirtelim ki bu türden kaprisler, Güneş'in kardeşlerinin hırçınlığı yanında devede kulak kalıyor. Güneş'e benzeyen yıldızlar üzerinde araştırma yapan üç gökbilimci, aynı tür (sarı) yıldızların yaklaşık yüz yılda bir muazzam parlamalar yaptıklarını ortaya koydular. Eski gökyüzü fotoğraflarını tarayarak Güneş türü yıldızlardaki değişimleri inceleyen Amerikalı gökbilimciler, S-Fornax adlı bir yıldızda meydana gelen gaz püskürmesinin, yıldızın parlaklığını üç kadir birden arttırdığını açıkladılar. Kadir, gökbilimcilerin kullandığı bir parlaklık ölçüsü. Değeri küçüldükçe daha parlak anlamına geliyor. Örneğin, Güneş'in en yakın komşusu olan Alfa Centauri, sıfır kadirde bir yıldız. Arslan takımyıldızının en parlak üyesi Regulus ise, bize çok daha uzak ve dolayısıyla sönük. Onun için parlaklık ölçüsü 1,35 kadir. Varın anlayın 3 kadirlik bir parlaklık artışının ne muazzam bir gaz püskürmesine karşılık geldiğini... Araştırmacılar, geçtiğimiz yüzyıllarda tutulan kayıtlarda, Güneş'te bu türden süper parlamaların izine rastlamamışlar. Ancak bu demek değil ki, Güneş ileride de alıştığımız sakinliğini sürdürecektir. Bilinen Güneş patlamalarından 10 000 kat güçlü bir süper parlamanın etkilerini tartışan bilim adamları, Jüpiter gibi uzak gezegenlerin buzla kaplı aylarında "sel baskınları" olacağını söylüyorlar. Dünya'da yaşam en azından kısa sürede etkilenmeyecek ama, gök bir süre olağanüstü parlaklıkta görünecek. Daha önemlisi, Dünya'yı koruyucu bir zarf gibi çevreleyen ozon tabakasının yarısı bir anda yok olacak. Ozon tabakası bizleri mor ötesi ışının yıkıcı etkilerine karşı koruyor. Süper parlamaların ayrıca Dünya çevresindeki askeri ya da sivil uyduların tümünü bir anda yok edeceği de hesaplanıyor.

Raşit Gürdilek